

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

***Klimautfordringene
– landbruket en del av løsningen***

Landbruks- og matminister Lars Peder Brekk

**Indias Handels- og næringsminister Kamal Nath:
"Forskjellen mellom Norge og de andre utviklede landene
er at Norge ikke er en offensiv landbrukseksportør.
.... subsidier i land som Norge og Sveits er ikke tema som
blokkerer bevegelse."**

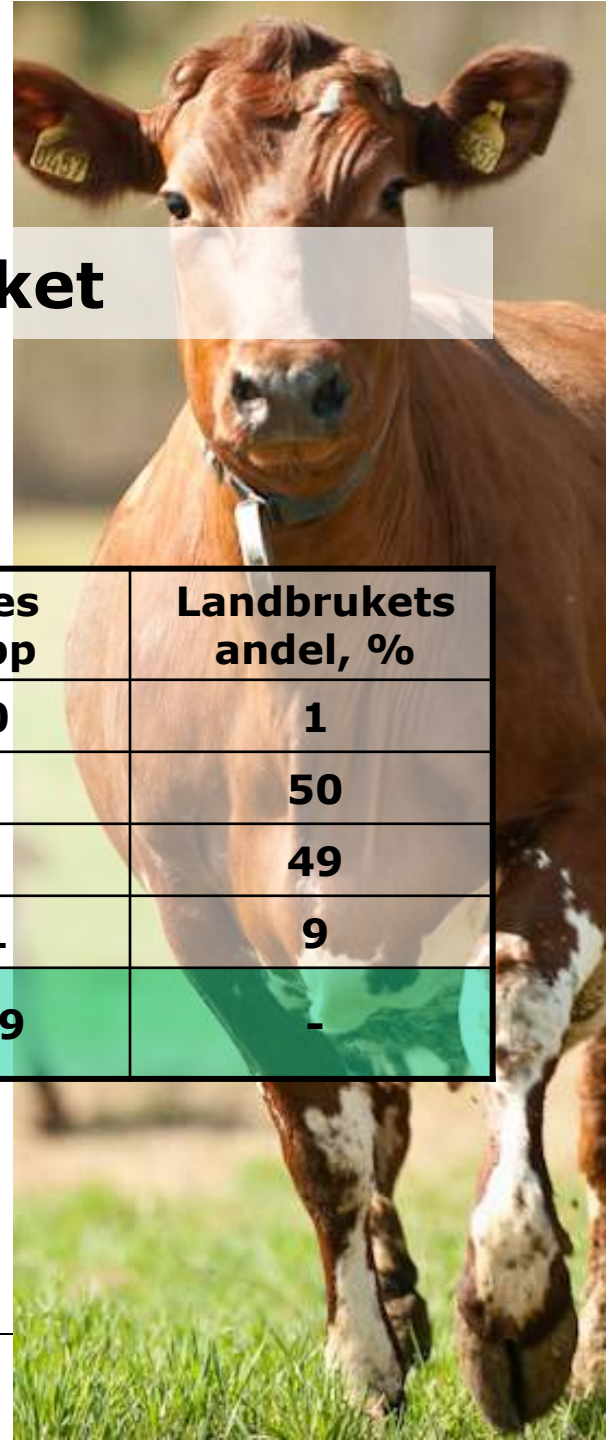
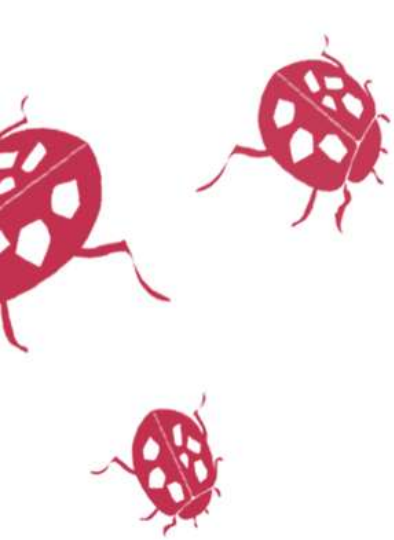

St.meld. nr. 39

(2008–2009)

Klimautfordringene –
landbruket en del av løsningen

Klimagassene og landbruket

Landbrukets andel av norske utslipp
Mill. tonn CO₂-ekvivalenter

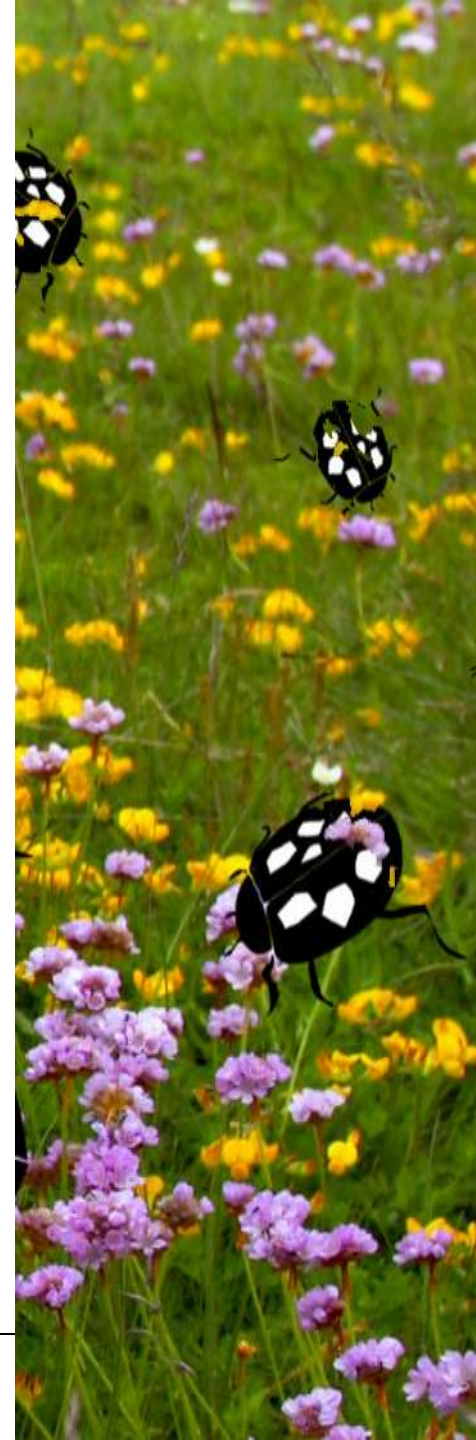
Klimagasser	Landbrukets utslipp	Norges utslipp	Landbrukets andel, %
CO ₂	0,5	45,0	1
Lystgass	2,1	4,2	50
Metan	2,2	4,4	49
Totale utslipp	4,8	55,1	9
CO₂-opptak i skog	- 25,9	- 25,9	-

Kilde: SFT og SSB

Mål for utslippsreduksjoner

- "Eksisterende og nye virkemidler i primærnæringene og avfallssektoren skal utløse en reduksjon i klimagassutslippene med 1,0–1,5 millioner tonn CO₂-ekvivalenter innen 2020"
- Landbruk: 60 prosent av utslippene
- **Meldingen viser mulige utslippskutt på om lag 1,1 millioner tonn CO₂-ekvivalenter**

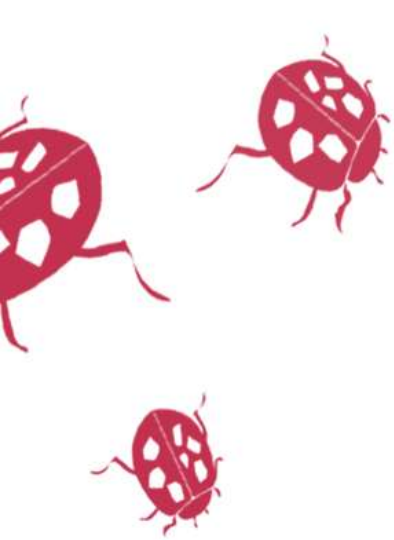

Biogass har størst potensial

- Dobbel klimaeffekt:
 - redusere utslipp av metan og lystgass fra lagring av husdyrgjødsel - 500 000 tonn CO₂-ekv
 - Produsere klimanøytral energi - 2,5 TWh
- Vi må sørge for samarbeid mellom aktørene
- Vi må fjerne barrierene som i dag hindrer full realisering av biogasstiltak
- Vi må få til en samlet virkemiddelpakke

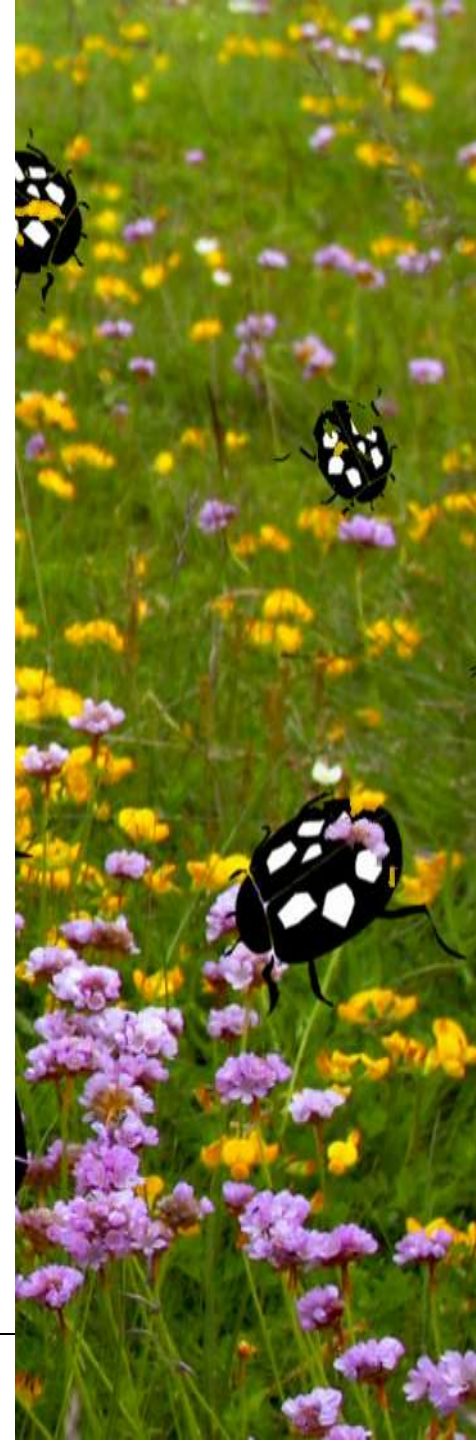
Melk- og storfekjøttproduksjonen

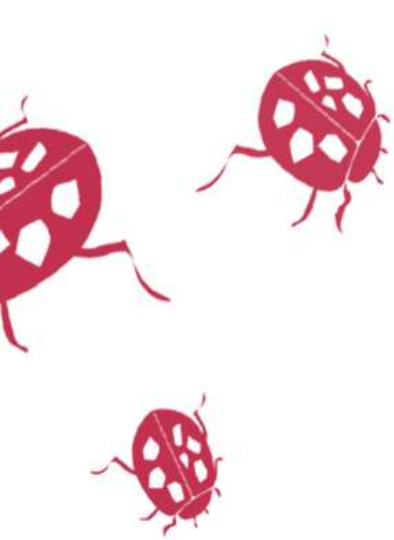
- Vi kan øke ytelsen i melkeproduksjonen og storfekjøttproduksjonen ved endret foring
 - reduserte metanutslipp og reduserte lystgassutslipp
 - potensialet er på 250 000 tonn CO₂-ekvivalenter
- Vi kan øke effektiviteten i saueholdet
- Vi må redusere reintallet

Mer effektiv gjødsling

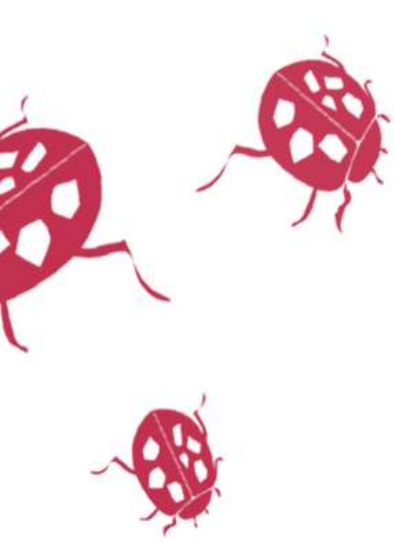
- Vi må redusere gjødsling av kornarealer til riktig nivå
- Presisjonsgjødsling
- Vi må utnytte husdyrgjødsel bedre på gras og beite
- Vi skal gjennomgå regelverket for håndtering av husdyrgjødsel

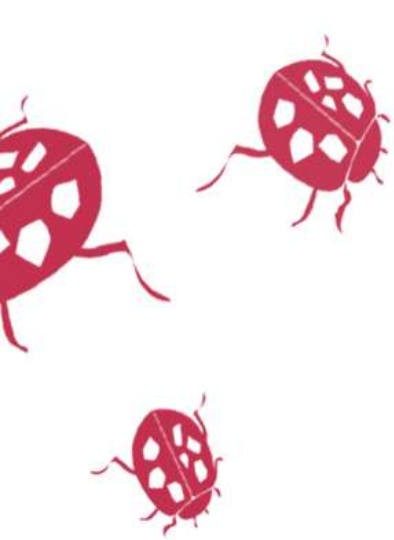
Vi må ta vare på karbonbanken i jorda

- Det er lagret 200 millioner tonn karbon i jorda
- Vi må forvalte jorda slik at dette karbonet ikke frigjøres
- Vi må redusere nydyrking av myr til et minimum
- Vi må kutte utslippet fra åpen åker – redusere jordarbeidinga
- Utrede tiltak for økt karbonlagring i jord

Potensial for utslippskutt i jordbruket

Område	mill. t CO ₂ -ekv
Metan	
Biogass - bruk av husdyrgjødsel og matavfall	0,50
Økt effektivitet i produksjon av melk og storfekjøtt	0,25
Økt effektivitet i saueholdet	0,04
Redusert reintall	0,01
Lystgass	
10 prosent reduksjon av N-gjødsling i korn	0,03
10 prosent reduksjon av N-gjødsling i gras og beiter	0,14
CO₂/Lystgass	
Energi/reduert lystgass fra vekstrester	0,14
Sum landbruk	1,11

Hele matverdikjeden må ta ansvar

- Matverdikjeden må i større grad innarbeide klima i sine miljøstyringssystemer
- Elektronisk sporing av mat (e-sporing) kan gi positive bidrag til dette
- Vi har ikke grunnlag for å begynne med klimamerking av mat

Avfall

- Vi kaster en million tonn mat hvert år
- Matavfall gir store klimagassutslipp
- Vi må kaste mindre mat
- Vi må bruke energien fra matavfallet
- Biogass
 - gir energi
 - reduserer metanutslipp

Skogbruk og bioenergi – en klimapakke!!

- Store skogressurser – stort handlingsrom
- Grønne planter – CO₂-støvsugere
- Trærne suger til seg og lagrer karbon

- Det er mulig – og nødvendig – å øke aktiviteten i skogbruket
- Bygge opp mer skog – som samler og lagrer karbon
- Øke uttaket av trevirke for økt trebruk og økt bruk av bioenergi
- Styrket satsing på kunnskap
- Klare krav til et bærekraftig skogbruk

Landbruket leverer ren energi

- Potensial - bioenergi 23-32 TWh
- Mulig utslippsreduksjon 4,8 mill tonn CO₂
- Vi må fase ut all bruk av fyringsolje til oppvarming i landbruket innen 2020
- Virkemidlene økt med 159 mill siste år:
 - Bioenergiprogrammet
 - Treprogrammet
 - Tilskudd til uttak av skogsråstoff
 - Investeringsstøtte
 - Utviklings- og kompetansetiltak

Landbruk og klimatilpasninger

Klimaendringene gir økt risiko for

- Ekstremvær
- Plante- og dyresykdommer
- Smitte fra dyr til mennesker

Klimaendringene gir nye muligheter

Vi må styrke jordvernet

Vi må utvikle plantesorter som tåler det nye klimaet

Vi må ta vare på og utvikle genressursene

Vi må styrke overvåking og beredskap

Forskning og utvikling

- Norge skal være blant de ledende land i kunnskapsproduksjonen på landbruk og klima
- Vi må styrke det internasjonale forskningssamarbeidet
- Vi må framskaffe et mer fullstendig bilde av:
 - påvirkningen på plante- og dyrehelse
 - karbon- og nitrogenkretsløpene
 - potensialet for utslippsreducerende tiltak
 - teknologiutvikling